

Ἀφίουνε τ' ἀμίλητα, τὰ τρισβάθα παλάτια.
Νά! κ' ἡ Ζαφεῖρω ἡ λυγερή, με ζαφεῖρένια ἡμάτια,
Νά! κ' ἡ Μαργάρω ἡ ὡμορφη, με κάτασπρα δοντάκια,
Κ' ἡ Μαυρομάλλω, με μαλλιά μαύρα σάν τὰ κοράκια.
Μ' ἀπ' ὄλαις ὡμορφότερη, νεράιδα χρυσομάλλω,
Προβάλλει κ' ἡ βασίλισσα, ἡ ζηλεμένη Κάλλω.

Μὰ πῶς εἶν' ἔτσι ἀμίληταις, πῶς στέκουν, δὲ σαλεύουν
Καὶ 'ς τ' ἀργυρόφωτα νερά δὲν παίζουν δὲν χορεύουν;
Ἄλλαις βραδυναῖς τὸ φύσημα τοῦ βραδυνοῦ τοῦ ἀγέρα
Ἐφερνε γέλο.α καὶ φωναῖς 'ς τὴ λίμνη πέρα, πέρα.
Κί' αὐτὴν τὴ νύχτα μοναχὰ τὴ μοσχομυριομένη
Πῶς ἔτσι ἀσάλευτη, βουδῇ, κάθε νεράιδα μένει;

Μὰ νά! ἡ Κάλλω γύρω της τοῖς ἀδελφαῖς της κράζει
Καὶ λέει με θλιθερῇ φωνῇ καὶ βαρυανάστενάξει:
"Νεράιδες, νύφαις τοῦ νεροῦ καὶ νερογεννημέναις,
"Ὡμορφαις μέσ' 'ς τοῖς ὡμορφαῖς κί' ὅμως τυραννισμέναις,
Χρόνια πολλὰ περάσανε, χρόνια πολλὰ ποῦ ζοῦμε,
Χρόνια πολλὰ ποῦ ἀχόρταστα κί' ἀνέλπιδ' ἀγαποῦμε.

Εἶναι ἡ ἀγάπη μας πικρή, πικρὰ καταραμένη.
Κ' ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπήσωμε 'ς τὰ χέρια μας πεθαίνει.
Πόσαις φοραῖς τραθήξαμε μέσ' 'ς τοῦ νεροῦ τὰ βάθη
Λεβέντες γιὰ νὰ σθύσουνε τοῦ στήθους μας τὰ πάθη!
Μὰ πρὶν προθάσουν νὰ μᾶς 'δοῦν καὶ πρὶν νὰ μᾶς μιλήσουν
Ξεψύχησαν δὲν μπόρεσαν οὔτε στεῖγῃ νὰ ζήσουν!

"Ἔτσι βαρέθηκα νὰ ζῶ καὶ ῥέλω νὰ πεθάνω,
Κ' ἀνοῦστε, κόραις λυγεραῖς, ἀκοῦστε τί θὰ κάνω.
Ἔρετε τί μᾶς ἔγραψεν ἡ μοῖρα μας ἡ μαύρη;
Νεράιδα 'ξύπνιαν ἡ αὐγὴ ἄν ποτε τύχη ναύρη,
Κ' ἄν τὴν προθάσῃ νὰ τὴν 'δῇ ὁ ἥλιος ποῦ προβάλλει
Εὐθὺς νὰ σθύσουν, νὰ χαθοῦν τ' ἀτίμητά της κάλλη.

'Εδῶ λοιπὸν ὡς τὴν αὐγὴ θὰ παίξω, θὰ χορέψω,
Γιὰ πρώτη κ' ὑστερὴ φορὰ τὸν ἥλιο θ' ἀγναντέψω.
Κ' ὅποι' ἀδελφὴ βαρέθηκε ζωὴ τυραννισμένη
"Ἄς ἀργινήσῃ τὸ χορὸ τὸν ἥλιο νὰ προσμένῃ."
Αὐτὰ εἶπεν ἡ βασίλισσα καὶ τὸ χορὸν ἀρχίζει,
Κ' ὄλαις ἡ ἄλλαις 'ξωπηλαῖς χορεύουν με τὴν Κάλλω
Τὴ λυγερῇ πεντάμορφῃ νεράιδᾳ χρυσομάλλω.

Τὸν ὑστερνό τους τὸ χορὸν ὡς τὸ πρῶτ' χορεύουν
Καὶ με τὴν Κάλλω τὸ πρῶτ' τὸν ἥλιον ἀγναντεύουν
Τῆς εἶδε ὁ ἥλιος!—σθύσανε τὰ 'ξωτικά τους κάλλη.
'Ἀπ' τὸ νερὸ γεννιήθηκαν, νερὸ γεννῆκαν πάλι.

(Ἐπειτα συνέχεια)

ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Δηλαδή αὐτὸν τὸν Σωκράτη, μ' ὅλον τὸ σέβας ἔπερ
τοῦ ὀφείλομεν, ἐγὼ τοῦλάχιστον ἂν τὸν εἶχα θὰ τὸν
κατεδικάζα ὅχι εἰς τὸ κώνειον ἀλλ' εἰς κάτι σκλη-
ρότερον. Φρικωδεστέραν ἐφεύρεσιν καὶ συμβουλὴν
αὐτοῦ τοῦ Γνωθὶ σαυτόν, ἔπερ νὰ κυρίαν βά-
σιν τῆς φιλοσοφίας του παρήγγελλε, δὲν ἤξεύρω
ἄλλην, λαμβανομένου ὡς ἀναμφισδητήτου ἀξιώματος
ὅτι τὸ νὰ γνωρίζῃς σεαυτὸν δὲν σημαίνει ὅτι καὶ δύ-
νασαι νὰ τὸν συγκρατήσῃς. Ὁ φιλόσοφος συνιστῶν
εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσπαθοῦν νὰ γνωρίσουν
ἐαυτοὺς εἶνε ὡς νὰ τοῖς συνίστα νὰ προσθέσουν εἰς
τὰ βάσανά των ἄλλο ἓν, καὶ τὸ χειρότερον, ἀφοῦ ἡ
γνώσις αὐτῶν ἐλαχίστα μὲν θὰ τοὺς ἐβόηθῃ
νὰ γίνωνται κύριοι τῶν γεγονότων, θ' ἀφήρῃ δ' ἅμα
ἀπ' αὐτῶν τὰς ἡδονὰς τῆς ἀσυνειδησίας—τὰς ὑψί-
στας ἐξ ὧν δύνανται νὰ ὑπάρξουν.

ΙΞΙΩΝ

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑ ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Τὰ Ἀναφιώτικα, ὡς εἴπομεν, ἔχουσιν ἐν συνό-
λῳ κάτι τερπνὸν ἐν τῇ ξηρᾷ ἅμα καὶ χαριέσση
αὐτῶν ὄψει. Δὲν εἶνε παρὰ μία μικρὰ συνοικία,
συζῶσα ἀδελφικῶς κατὰ μικρὰ διαμερίσματα
ἐνὸς χαμηλοῦ ἀλλὰ εὐρέος κτιρίου. Τὴν μόνην
δὲ διαφορὰν τὴν ὁποῖαν δύναται τις νὰ παρα-
τηρήσῃ ἐπ' αὐτοῦ εἶνε ὅτι τὰ διαμερίσματα, τὰ
κελλία ταῦτα, με τὴν ἀνάρροπον θέσιν καὶ κλίσιν
των, φαίνονται ὡσεὶ πεφοβισμένα καὶ συνεσφη-
νωμένα μεταξὺ των, φροντίζοντα ν' ἀποτελέσωσιν
ἐν ὅλον ὡσεὶ ἐν τῇ ἐνώσει μόνη εὐρίσκοντα τὴν
σωτηρίαν των. Καὶ τοῦτο δύναται τις νὰ διακρίνῃ
καλλίτερον ἐὰν εἰσδύσῃ εἰς τὰ βάθη τοῦ συνοι-
κισμοῦ, μεταξὺ τῶν οἰκίσκων, εἰς τοὺς δρομί-
σκους του.

Ἀλλὰ τ' Ἀναφιώτικα δὲν ἔχουν δρομίσκους
ἐνὰ μόνον βλέπεις πρὸς τὸ ἀνώτερον μέρος ἐρ-
χόμενον ἐπικλινῇ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς,
ἐσκαμμένον ἐπὶ τοῦ βράχου, στηριζόμενον διὰ
λίθινου τοίχου καὶ διὰ τοῦ ὁποίου συγκοι-
νωνοῦσι τέσσαροι πέντε οἰκίσκοι, οἱ πλέον καλ-
λίτεροι καὶ οἱ πλέον ἐλευθέρων ἔχοντες τὴν θέ-
αν· βλέπεις καὶ ἐνὰ ἄλλον ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς
δυσμὰς ἐρχόμενον, ἀπὸ τοῦ ναῖσκου τοῦ ἁγίου
Γεωργίου καὶ καταλήγοντα εἰς τὸν δαίδαλον
τῶν μονοπατίων. Διότι τ' Ἀναφιώτικα ἔχουν
μονοπάτια ἢ καλλίτερον κλίμακας διὰ τῶν ὁ-
ποίων συγκοινωνοῦσιν οἱ οἰκίσκοι. Ἀπὸ ὁποῖον
δήποτε μέρος ἀποπειραθῇς νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ
κέντρον τοῦ συνοικισμοῦ, ἐκ τῶν ἄνω ἢ ἐκ τῶν
κάτω, ἀπ' ἀνατολῶν ἢ ἀπὸ δυσμῶν, θ' ἀναβῇς
ἢ θὰ καταβῇς λίθινα σκαλοπάτια, στενὰ καὶ
ἐξηρωμένα, ὀλισθηρὰ καὶ ἀνώμαλα. Ἐνῶ εἶσαι
ὕψηλὰ καὶ θαυμάζεις ἐν ἐκστάσει τὴν περίξ θέαν
καὶ ἀναπνέεις τὸν βαλσαμώδη ἀέρα καὶ ὁ θό-
ρυθος τῆς πόλεως φθάνει συγκεχυμένος εἰς τὰς
ἀκοὰς σου, κάμνεις ἐν βῆμα καὶ αἰφνης εὐρίσκε-
σαι μεταξὺ δύο τοίχων, οἱ ὁποῖοι μόλις σοὶ ἐπι-
τρέπουν νὰ κινηθῇς. Ἐν ἀκόμῃ βῆμα καὶ ὁ
θόρυθος τῆς πόλεως δὲν φθάνει πλέον μέχρι σοῦ,
ἡ θέα ἐξαφανίζεται, τὸν βαλσαμώδη ἀέρα διά-
δέχεται πολυώνυμος ὁσμὴ καὶ δὲν βλέπεις εἰμὴ
ἐν τεμάχιον γαλανοῦ οὐρανοῦ, πολύτροπον καὶ
σύμφυρμα οἰκοδομῶν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς σου.
ὑπὸ τοὺς πόδας σου ἔχεις στενὰ καὶ ἐπικλινῇ
σκαλοπάτια, ὀλισθηρὰ, διαρρέοντα ὑπὸ ὕγρων
ποικίλων τὴν σύστασιν καὶ τὴν χροιάν· ἄλλοι ἐν
κατωφερὲς καὶ πηλῶδες μονοπάτι ἐπὶ τοῦ ὁποίου
μόνον αἱ αἶγες θὰ ἐτόλμων ν' ἀναρριχηθῶσιν.
Εἰς καθὲ βῆμα εἶσαι ἠναγκασμένος νὰ κύψῃς

διὰ νὰ ἴδῃς τοῦ πατεῖς καὶ τί πατεῖς· νὰ ἐρίσης κάποτε καὶ νὰ διέλθῃς κάτω τῶν δοκῶν, τὰς ὁποίας ἀπὸ στέγης εἰς στέγην ρίπτουν αἱ γυναῖκες ἀπλώνουσαι ἐπ' αὐτῶν ἀρνόκουρα ἢ καὶ βάκη μάλλινα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἡλιασθῶσιν ὀλίγον· νὰ στρέψῃς δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ν' ἀνέλθῃς ἢ νὰ κατέλθῃς διὰ νὰ μὴ συγκρουσθῇς πρὸς τὸν τοῖχον. Καὶ ἐνῶ ἔχεις τὸν δρόμον ἔμπροσθέν σου αἰφνης εὗρίσκεσαι ἀντιμέτωπος πρὸς μίαν θύραν χαμηλὴν, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας διαβλέπεις ἐν τῷ ἡμίφωτι οἰκιστὰς τινα ἐπιπλα καὶ ὀθόνας καὶ κᾶπου βραχίονας γυμνοὺς καὶ πόδας καὶ πρόσωπα κόκκινα καὶ ὀφθαλμοὺς λάμποντας, ἐν συμφυρμῷ σωμάτων τῶν παιδιῶν μετὰ τῶν γατρῶν καὶ τῶν σκύλων κυλιομένων καὶ θορυβούντων ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Τὰ πτωχὰ μικρὰ! δὲν ἔχουν τόπον νὰ παίξωσιν ἄλλοῦ εἰς τὸ ὑπαιθρον, ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα. Διὰ νὰ ἀπολαύσωσιν αὐτῆς τῆς εὐτυχίας πρέπει νὰ καταβῶσι κάτω, τοῦλάχιστον εἰς τὰ Καφεενάκια ἢ ν' ἀναβῶσιν ἄνω ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ μέρους τοῦ βράχου, ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς οἰκίας, καὶ ἡ μήτηρ δὲν τὸ ἐπιτρέπει διότι εἶνε μικρὰ ἀκόμη καὶ κάτω εἰς τοὺς δρόμους διέρχονται κάρρα καὶ ἐπάνω ἐπὶ τοῦ βράχου πετροβολοῦν καθημερινῶς τὰ παιδιά ἄλλης γειτονίας. Ἐκεῖ λοιπὸν μέχρις οὗ ἀναπτυχθῶσι κᾶπως καὶ δὲν ἔχουσι τόσον ἀνάγκην τῆς μητρικῆς ἐπιβλέψεως, ἡμέραν καὶ νύκτα ἐκεῖ, μακρὰν τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, εἰς τὴν ὑγρασίαν καὶ τὸν πνιγρὸν ἀέρα.

Καὶ εἶνε τῷ ὄντι πνιγρὸς, μεμολυσμένος ὁ ἀὴρ ἐκεῖ· μόλις εἰσδύσης εἰς τοὺς δρομίσκους ἐκείνους τὸ αἰσθάνεσαι· μόλις πλησιάζῃς ἔμπροσθεν μιᾶς θύρας καὶ εἰσπνέεις τὸν βαρὺν ἐκείνον ἀέρα, τὸν ἀποτελούμενον ἐκ τῆς ὁσμῆς τῶν ἐνδυμάτων καὶ σκευασμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπὸ πολλοῦ δὲν ἐφύσησε καθαρὸς ἀνεμος, τοῦ κλειστοῦ δώματος, τῶν καιομένων ἀνθράκων, τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς καὶ τῶν πολλῶν ἀναπνοῶν. Ἄλλη θύρα ἐκεῖ σοὶ ἐπιδεικνύει λαγήνους τετραυσμένας, τενεκέδες τοῦ πετρελαίου μὲ πεπιεσμένα τὰ χεῖλη, ὥσπερ ἐν κλαυμῷ, καὶ κοφίνους ἐν οἰκτρᾷ ἀποσυνθέσει καὶ σάπωνας καὶ νερὰ χυμένα κατὰ γῆς καὶ χύτραν βράζουσαν νερὸν ἐπὶ πυρᾷ· εἶνε τὸ πλυσταρίον τῆς οἰκοδομοῦντος. Ἄλλη θυρὶς ἄλλοῦ σκοτεινῆ καὶ ἀνήλιος σοὶ προσφέρει ὡς λιθανωτὸν εἰς τὴν ρίνα σου τὸν καπνὸν του — βρωμερὸν καπνὸν — καὶ μέσθ' αὐτοῦ ὁ ὀφθαλμὸς διακρίνει εἰς τὸ βάθος χάλκινα μαγειρικά σκεύη εἰς τὸν τοῖχον καὶ πλέκτρας κρομμυῶν καὶ σκορόδων μαύρων ἐκ τῆς αἰθάλης καὶ ἀκούεις τὸν τσιτσιρισμὸν τοῦ ἐλαίου ἢ ὀσφραίνεσαι τοῦ πεπέρους καὶ τοῦ κρομμυοῦ τὴν πολὺδακρυν ὁσμὴν. Ἄλλο ἄδυτον παρέκει σοὶ ἀποκαλύπτει ἀποθήκην παντοδαπῶν πραγμάτων καὶ ἀκόμη ὀρνίθας

καὶ κονίκλους καὶ αἰγας. Καὶ ἂν ἀφήσῃς τὸ βλέμμα ἐλεύθερον πρὸς τὰ πρόσω, δὲν βλέπεις εἰμὴ τὰς στέγας τῶν οἰκιστῶν ἀπλουμένους ἐπ' ἀλλήλων ὡς μεγάλας πλάκας, λευκάς καὶ μολυβδοχόρους καὶ φαῖδες καλυπτούσας ἄνισον ἔδαφος. Διότι ὡς εἴπομεν οἱ Ἀναφιῶται ἐφήρμωσαν κ' ἐδῶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς πατρίδος των! Ἀντὶ κεράμων ἀπλώνουσι ἐπὶ τῆς στέγης παχὺ στρώμα χρώματος εἴτα κασσίτερον ἢ στρώμα κουρασανίου, τὸ ὁποῖον ἐφ' ὅσον βρέχεται τοσοῦτον καὶ στερεοποιεῖται, ἀποσκληρυνόμενον ὡς μάρμαρον. Ἄν δὲ ὑψώσῃς ὅπισθεν τὸ βλέμμα, βλέπεις ἀπειλητικῶς κρέμαμένους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου οἰκιστοὺς καὶ γεισώματα καὶ παρὰθυρα καὶ ἐξώστας καὶ κλίμακας· ἀνθοδόχας μὲ πολύχρωμα ἄνθη καὶ σμαραγδίνην πρασινάδαν, λευκάς ὀθόνας καὶ παραπετάσματα καὶ ἐπιχρύσους θριγκοὺς καὶ πρασινοθαφεῖς οὐρανίσκους κλινῶν καὶ εἰκονοστάσια, καὶ πλησίον μικροῦ παραθύρου εὐγραμμοῦ πρόσωπον γυναικὸς, κρατούσης ἐπὶ τῶν γυμνῶν στηθῶν τῆς νεογνῆ καὶ πλανώσης βρεμῶδες τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἄπειρον, ἢ γραῶδες πρόσωπον ὑπερκύπτον νὰ σὲ βλέπῃ περιέργως μέσθ' αὐτῶν ἐξηθρομένων διόπτρων τῆς.

*

Τώρα καθένος σκέπτεται ὅποσον ἀνυπόφορος θὰ εἶνε ἡ ζωὴ ἐκεῖ καὶ οἰκτεῖρῃ βεβαίως τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ὅσοι ὑπῆγαν νὰ ἐναφιασθῶσι ζῶντες εἰς τὸ ἄκρον ἐκεῖνο τῶν Ἀθηνῶν. Πλὴν αὐτὴ δὲν εἶνε καὶ ἡ γνώμη τῶν Ἀναφιῶται· οὗτοι εἶνε πολὺ εὐχαριστημένοι, κατενθουσιασμένοι, δύναται τις νὰ εἴπῃ, διὰ τὴν ζωὴν των καὶ ἡ μόνη λύπη ἡ ὁποία βαρύνει τὸ στῆθος των εἶνε ὅτι θ' ἀποδιωχθῶσι μίαν ἡμέραν ἀπ' ἐκεῖ. Δι' αὐτοὺς δὲ τοῦτο εἶνε δευτερός ἐκπατρισμός.

Καθένος ὅμως θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν ἔχουν καὶ ἐντελὺς ἄδικον ὅταν τοὺς ἀκούσῃ μετὰ πόσης ζήσεως ἡμιλοῦν περὶ τοῦ συνοικισμού των· εἶνε τόσον καλὰ ἐκεῖ! Ναι μὲν τὸν χειμῶνα δὲν βλέπουν ἀκτῖνα ἡλίου παρὰ ἀπὸ μακρὰν καὶ ἐν ἀντικατοπτρισμῷ ἀλλ' ἔχουσι τόσον δροσερὸν ἀέρα τὸ καλοκαίρι· ναι μὲν ἔχουν τὴν ὑγρασίαν ἀλλὰ δὲν ἔχουν καθόλου σκόνην· ναι μὲν εἶνε περιορισμένοι ὡς εἰς κλωθὸν εἰς τοὺς οἰκίσκους των ἀλλὰ μόλις ὑψώσωσιν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ εὐρὺς ἀνοίγεται πρὸ αὐτῶν ὁ ἀπτικὸς ὀρίζων ἐν ἡμισελήνοειδὲ ἐκτάσει μὲ βράχεις, μὲ πεδιάδας, μὲ βουνὰ καὶ μὲ θάλασσαν· δεξιὰ τὰς ὁμαλὰς κλιτύας τοῦ Ὑμητοῦ μὲ τὰ πεῦκα καὶ τὰ μεταξὺ αὐτῶν κοκκινόφαια μοναστήρια· τὸ Ἀστέρι, τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Κυνηγόν, ἔπειτα τὸν Λυκαβητὸν ὀρθούμενον πυραμιδοειδῆ μὲ τὸ ἐκκλησιδίδιον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου λευκάζον εἰς τὴν κορυφὴν, εἴτα τὸν Ἀγχεσμὸν καὶ τὸ Τουρκο-

βοῦνι, κοκκινολεύκους ὥσει ἐξ ἄμμου σωρούς· τὸν Πάρνην ἀκολούθως ἐκτεταμένον καὶ πτωγῶν καὶ μὲ λευκὸν τι, ὥσει κύματος ἀφρόν, εἰς τὴν κορυφὴν, τὸν Κορυθαλὸν καὶ τὸν Αἰγάλεων καὶ εἰς τὸ βάθος ὑπερκύπτοντα τὸν Κιθερῶνα, ὥσει περιέργον νὰ ἴδῃ τὸ ἄστυ τῆς Παλλάδος. Καὶ πάλιν εἰς τοὺς πρόποδας τὴν μιχρὰν ἐκείνην μηνοειδῆ ἑκτασιν τῆς θαλάσσης, λαμποκοποῦσαν μεταξύ τοῦ κυανοῦ πλαισίου τῆς καὶ εἶτα χαριτωμένα χωρίδια μεταξύ τῶν δένδρων, τὸ Περιστέρι, τὸ Χαϊδάρι, τὰ Κάτω Λιόσια, τὸ Καματερό καὶ ἀπώτατα τὰς τελευταίας οἰκίας τοῦ Μενιδίου. Καὶ εἶτα ἀκόμη ἐδῶθεν τὴν πεδιάδα κατάφυτον μὲ τὰς ἐξοχικὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐρημοκλήσια, καὶ τέλος τὴν πόλιν, θορυβοῦσαν καὶ ἀσθμαίνουσαν ὑπὸ τοὺς πόδας των. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι εὐρίσκονται μακρὰν τοῦ θορύβου αὐτῆς καὶ τῶν πενιχρῶν θεαμάτων τῆς· ἀλλὰ τὰς νύκτας τὰ καίόμενα ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ Ἄρεως πυροτεχνήματα καὶ αἱ λαμπαδιδρομίαι ἐπὶ τῆς πλατείας τῶν Ἀνακτόρων καὶ τὰ ἡλεκτρικὰ φῶτα ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων παρίστανται ἕνεκεν τῆς ἀποστάσεως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ὡς μαγικὰ συμπλέγματα, ὡς κύματα πολὺχρωμα φωτός, καὶ εἰκόνες ἡδοναθίας μεσταί, αἱ ὅποιαi κάμνουσι τὰ ἐργατικὰ σαρκία των νὰ φοικιῶσιν ἐκ χαρᾶς, διότι τ' ἀπολαμβάνουσι τόσον ἐξαισίως καὶ τόσον ἀδαπανήτως, χωρὶς ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν τύρβην ἐκείνην τοῦ πλήθους, τὴν ὅποιαν αὐτοὶ βαρύνονται, χωρὶς νὰ συμπιεσθῶσι νὰ πατηθῶσι. Συγκρίνοντες δὲ τὴν θέσιν των οἰκτεῖρουσι τοὺς ἐκεῖ κάτω θεατάς, ἀπειλουμένους ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ πάθωσιν ὑπ' ἀσφυξίας, νὰ συντριβῶσιν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς καμμιᾶς ἀμάξης ἢ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς οἰκούς των θύματα οἰκτρὰ κανενὸς λωποδύτου. Εἶνε λέγουν ἀνθυγιεινὸς ὁ τόπος, ἀλλ' αὐτοὶ κεφαλόπονον δὲν ἠσθάνθησαν ποτέ, ρευματισμούς ὄχι, κρυολογήματα ὄχι, πόνους ὄχι. Εἶνε πολὺ εὐχαριστημένοι μὲ τὴν ζωὴν των καὶ εὐχόνται ὀλοφύχως νὰ μὴ τοὺς ταραξῶσιν ἀπ' ἐκεῖ. Εὐρίσκονται τόσον καλὰ, τόσον ἀναπαυτικά εἰς τὰ μικρὰ των κρησφύγετα.

Διότι οἱ οἰκίσκοι τῶν Ἀναφιωτῶν ἔχουν ὅλα τὰ ἐξαρτήματα μεγάλης οἰκίας καὶ ἐνταυτῷ δὲν ἔχουν τίποτε· ἔχουν αἰθούσας, κοιτῶνα, προαύλιον, ἀλλὰ τόσον μικρὰ, τόσον στενὸ χωρὶς ὡς νὰ μὴ τὰ εἶχον. Εἶνε ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ τις ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ τούτου καὶ νὰ μὴ συλλογισθῇ εὐθὺς τοὺς παιδικούς του χρόνους, ὅτε μετ' ἄλλων παιδίων ἤγειρε διὰ τοῦ κονιορτοῦ τῆς ὁδοῦ μικρὰ διαμερίσματα, τὰ ὅποια ἐλάμβανε κατὰ συνθήκην ὡς οἰκίαν, ὡς πλυσταρίον, ὡς μαγειρεῖον, ὡς εἰσοδον, ὡς αὐλὴν, ὡς κήπον· τόσον ὅλα ἐδῶ εἶνε στενά, μικρά, εὐσείστα καὶ πρόχειρα. Ἡ αὐλὴ περιφράσσεται

διὰ πετρῶν ἀλλὰ μόλις αὐταὶ ὑφoῦνται κατὰ μίαν σπιθαμὴν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους· οὕτω ὅλα των. Πρὸ τῆς θύρας τῆς αἰθούσης βλέπεις χωράτινόν τινα ὄγκον, κωνοειδῆ ἢ γωνιώδη, μὲ κοιλώματα καὶ ὅπας, λευκὸν ὅλον ὥστε μακρόθεν δύνασαι νὰ τὸν ἐκλάβῃς διὰ σινδόνην· εἶνε τὸ μαγειρεῖον, μικρὸν ἀλλὰ μὲ ὅλα τ' ἀπαιτούμενα εἰς τὴν οἰκονομίαν του καὶ μὲ μικρὰν καπνοδόχην ὑψομένην πρὸς τ' ἄνω.

Καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ οἰκίσκοι τῶν Ἀναφιωτῶν ὁμοιάζουν καθόλα μὲ τὸ τριβώνιον τοῦ Διογένης· εἶνε πολὺθυροι. Τὸ βλέμμα πλανώμενον ἐφ' ὅλου τοῦ συνοικισμοῦ δὲν συναντᾷ τίποτε ἄλλο εἰμὴ μαύρας ὅπας· θύρα ἐπὶ θύρας, παράθυρον ἐπὶ παράθυρον, ὅπῃ ἐπὶ ὅπῃ· ὅλαι δ' αὐταὶ φέρουν εἰς τὰ διαμερίσματα τοῦ λαθουρινθώδους οἰκίσκου, εἰς τὸ ὑπόγειον, εἰς τὸ ἰσόγειον, εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα, εἰς τὸ ἀνώτερον ἀκόμη πάτωμα. Διότι πολλοὶ οἰκίσκοι εἶνε καὶ δίπατοι καὶ τρίπατοι. Οἱ Ἀναφιωταὶ εἶνε ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ καὶ ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι συμπερονολόγοι. Ἀφοῦ εἶδον ἐγκατασταθεῖσαν εἰς μίαν μόνιμον οἰκίαν τὴν οἰκογενεῖάν των, κατελήφθησαν καὶ αὐτοὶ ὑπὸ δῖψης ἐνοικίων ὅπως οἱ κεφαλαιοῦχοι τῆς πόλεως· διατὶ τάχα νὰ μὴν ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἓνα δῶμα πρὸς ἐνοικίαν; μήπως θὰ τοῖς ἐστοίχιζε τίποτε· ὅλοι εἶνε τῆς αὐτῆς ἐργασίας, τὸ ὕλικόν εἶνε πρόχειρον καὶ ἡ ἀλληλοβοήθεια ἀκόμη προχειρότερα. Ἐν λοιπὸν πάτωμα καὶ ἀκόμη ἓν. Διὰ τοῦτο βλέπεις ἥδη εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν οἰκίσκον τόσα τοῦ κτιρίου ἐξαρθρώματα, τόσους στραγγαλισμούς, ἐδῶ γωνίαν ἐπικλινῆ, ἐκεῖ στέγην συγκεκομμένην, ἄλλου τοίχους ἐξωγκωμένους καὶ παρέκει εἰσωθουμένους, ὡς μία κακοτελεκημένη χύτρα. Μόλις ἔχουν μίαν γωνίαν γῆς καὶ ὅμως προσπαθοῦν νὰ κάμουν τόσα πολλὰ. Καὶ ἐν τούτοις ἡ τέχνη καὶ ἡ φιλοπονία των τόσον τοὺς βοηθεῖ ὥστε νὰ τὰ κάμνουν ὅλα. Ὑπῆρχε μία πέτρα τὴν ὅποιαν δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἀποσπάσῃς· τὴν ἐλάξευσαν καὶ τὴν μετέβαλον εἰς ἑδραν, εἰς τράπεζαν, εἰς σκεῦος ἀκίνητον ἐντὸς τοῦ οἰκίσκου· τὰς Ἀναθηματικὰς Νύμφας αἱ ὅποιαι ὑπῆρχον ἐκεῖ, καὶ πρὸ τῶν ὁποίων τίς ἤξευρε πόσαι παρθένοι τῆς ἐποχῆς καὶ πόσαι πονεμέναι ψυχαί, ὕψωσαν ἱκετικά βλέμματα καὶ ἀπέθεσαν μετὰ τρεμούσης χειρὸς τ' ἀφιερώματά των εἰς τοὺς εὐνοὺς αὐτῶν θεοῦς, μετέβαλον εἰς φιλοθήκας ἢ τὰ μετεχειρίσθησαν διὰ τὸν ἀληθῆ προορισμόν των δι' εἰκονοστάσια· τὰ ἱερὰ περιέλαβον ἐντὸς καὶ τὰ μετεποίησαν εἰς αἰθούσας. Συνεδυάσθη δὲ τόσον ἡ τέχνη καὶ τὸ ἐπίμονον τοῦ ἀνδρὸς μὲ τὴν φιλοκαλίαν καὶ κομποῦρειαν τῆς γυναικὸς ὥστε ἀπετέλεσαν ἐν ὅλον τέλειον.

Καὶ τοῦτο τὸ αἰσθάνεσθαι εὐθὺς μόλις εἰσέλ-

θης εἰς τὴν τυχοῦσαν αὐλήν. Ἡ θύρα εἶνε μικροσκοπική, μόλις νὰ χωρῇ· ἀλλ' ἔχει ἐν τοῦτοις τόσον λεπτόν καὶ χαρίεν κιγκλίδωμα, τόσον κομποπρεπῆ θριγκόν, ὥστε ν' ἀπορῇ μὴ καλλιτέχνης σιδηρουργὸς τὰ ἐπέξεργάσθῃ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἰσθάνεσαι κάπως εἰρωνεῖαν ὅτι ἐνῶ δύνασαι δι' ἐνὸς διασκελίσματος νὰ φθάσῃς μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἀδύτου τῆς οἰκίας εἶσαι ἡναγκασμένος νὰ ἀνοίγῃς θύρας. Ἀλλ' οὕτω πρέπει· καὶ μόλις εἰσέλθῃς, κωδωνισμὸς ἀκούεται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς σου λεπτὸς, ἀσθενής, ἐπαναλαμβάνόμενος ἐν χαλαρᾷ κυμάνσει, ὡς τὸ κυπρί-προβάτου σταλίζοντος ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς πλατάνου. Ἦδη ἐκπληττεσαι διὰ τὴν ἀκρίβειαν· δύο πήχεις τόπος καὶ εὐρίσκεις ἐν τούτοις ὅλα τ' ἀπαιτούμενα ὅχι διὰ τὴν οἰκονομίαν ἀλλὰ διὰ τὸν στολισμὸν μιᾶς αὐλῆς· ἄνθη ἐδῶ, ἄνθη ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τῆς στέγης, ἐπὶ τῆς ὑδρορρόης, ἐπὶ τῶν τοίχων· κλῆμα ἐδῶ ἀνέρπει καὶ ἐφαπλοῦται ἐπὶ κραμβάτου ἐκ λεπτῶν ῥαβδίσκων, ἐπιρρίπτον εὐάρεστον σκιάν τὸ καλοκαῖρι· κισσὸς δασύτατος ἐλίσσεται καὶ συμπαρακολουθεῖ αὐτὸ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις· συκὴ μικρὰ ὀρθοῦται ἀνατείνουσα τοὺς πολυκάμπτους κλῶνας καὶ τὰ πλατύτατα φύλλα τῆς ὑπεράνω τῶν στεγῶν· τριανταφυλλιὰ ἀνοίγει ἄφθονα τὰ κόκκινά της ἄνθη, διαποικίλλουσα ἐξαισιῶς τὴν λευκότητα τοῦ τοίχου. Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ὑπάρχει χώρος διὰ τὴν στενὴν κλίμακα τοῦ ἀνωτέρου πατώματος, καὶ τὴν παρακλίμακα τοῦ μαγειρείου καὶ διὰ τὸ σανίδωμα τῆς στέγης καὶ διὰ τὰ ἐργαλεῖα τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ διὰ τὸν πῖθον τοῦ νεροῦ καὶ διὰ τὸν περιστερεῶνα. Καὶ ἀκόμη μένει χώρος διὰ νὰ αὐξήσωσιν εἰς λόχμην τὰ ἴα, νὰ ἀπλωθῶσιν οἱ πανσέδες νὰ ὑψώσωσι τὰ λευκὰ κωδωνοειδῆ αὐτῶν ἄνθη οἱ κρῖνοι καὶ ν' ἀναδασωθῇ ὁ δενδρολίβανος.

Μόλις δὲ διασκελίσῃς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας καὶ εἰσέλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν, συγκίνησις σὲ καταλαμβάνει, γλυκὺ συναισθημα κατέχει τὴν καρδίαν σου ὡς νὰ εἰσῆλθῃς εἰς ναόν. Ὅχι ὅμως εἰς ναὸν μεγάλον καὶ ἐκκλησιαστικόν, ὅπου λατρεύεται συνωφρυνόμενος καὶ βαρὺς θεός, ἀλλ' εἰς μικρὸν ναῖσκον, εἰς σκῆνος ὅπου ἐνοικεῖ μικρὰ χαρίεσσα θεότης· ἡ οἰκοκυροσύνη σὲ περιβάλλει ἀπὸ παντοῦ περίεξ, ἄπτεταί σου γλυκέως, σοὶ προσμειδιὰ νομίζεις· φαντάζεσαι κρινοδακτύλους χεῖρας διατρεχούσας ἀστραπιαίως καὶ ταξιθετούσας τὰ ἐπιπλα καὶ ἓνα ὀφθαλμὸν καλλιτεχνικόν, προσηλωμένον ἡμέραν καὶ νύκτα ἀγρύπνως ἐπ' αὐτῶν. Ὅλα εἶνε ἐν τάξει· τίποτε δὲν λείπει. Αἱ ἔδραι ἐξ κατὰ τάξιν τοποθετημέναι, καινουργεῖς ὡσεὶ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐξῆλθον τῶν χειρῶν τοῦ τεχνίτου· ὁ κορμὸς μὲ δύο ὑαλίνους ἀνθοδόχας καὶ ἀποστράπτοντα μετὰλλινα κηροπήγια καὶ εἰκόνας ἐπ' αὐτοῦ· παρέκει μεγάλη

καρυῖνη ἱματιοθήκη· εἰς τὸν τοῖχον ὁ καθρέπτης περιβεβλημένος ἔχων τὸ ἐπίχρυσον πλαίσιον τοῦ διὰ διαφανοῦς ὀθόνης· δεξιὰ κρέμαται κεντητὴ ὠρολογιοθήκη καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης στρογγύλον ἐργόχειρον ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναποτίθεται μεγάλη λάμπα· τὰ παράθυρα καταπράσινα ἀπὸ ἄνθη πρὸ τῶν ὁποίων κατέρχονται ἐκ τῶν ἄνωθεν τὰ παραπετάσματα λευκώτατα, ὡς νὰ ἐπλύθησαν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Θύρα ἐπιμελῶς βεβαμμένη ἀνοίγεται εἰς ἄλλον θαλαμίσκον, ἐν τῷ ὁποίῳ διακρίνεις χαρίεντα κοιτῶνα, μὲ φῶς ἀμυδρὸν χαλαρώνον τὰ νεῦρα εἰς ὕπνον, κλίνην σιδηράν μὲ κεντητὸν οὐρανίσκον, στρωμνὰς καθαράς, κιβώτια ἐπιμελῶς τοποθετημένα, ὥστε νὰ μὴ κατέχῃσι περισσότερον τοῦ πρέποντος χώρον, καὶ παραπετάσματα παντοῦ καὶ εἰκόνας εἰς τοὺς τοίχους καὶ κανδήλαν καίουσαν πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου. Βλέπεις καὶ ἄλλην θύραν ἀκόμη καὶ ἄλλο δῶμα μικρὸν, χρήσιμον δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας. Καὶ ἀπορεῖς πῶς μετεφέρθησαν ἐκεῖ τόσον ὀγκώδη καὶ βαρέα ἐπιπλα, ὁποῖον πνεῦμα ἐπέδρασεν πρὸς τὴν οἰκονομίαν καὶ ταξιθέτησιν αὐτῶν, ὁποῖαι χεῖρες ἐργάσθησαν διὰ τὰ τόσον κομψὰ καὶ χαρίεντα ἐν τῇ ἐλαφρότητι τῶν χρωμάτων ἐργόχειρα ἐκεῖνα, τί ἤρκεσε νὰ μεταβάλλῃ τὴν τρώγλην ἐκείνην τοῦ βράχου εἰς σπήλαιον χαριτωμένης νύμφης. Συνκινεῖσαι δ' οὕτω διαβλέπων ἐπ' αὐτῶν ὅλων ὡς ἐν κατόπτρῳ τὴν συζυγικὴν ἁρμονίαν, τὸν ἐργάτην καὶ τὴν πτωχὴν, συνδεδεμένους οὕτω καὶ συναγωνιζομένους διὰ τὴν προκοπὴν καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ οἴκου τῶν. Καὶ συμφωνεῖς ἐν τέλει ὅτι εὐρίσκονται πολὺ καλὰ ἐκεῖ! . . .

*

Ἦδη ὁ συνοικισμὸς οὗτος δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ Ἀναφιώτας. Πολλοὶ τούτων ἡναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν καὶ ἐπώλησαν τοὺς οἰκίσκους εἰς ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Κυκλάδων. Ὅλοι ὅμως εἶνε ἐργάται, κτίσται, λιθοκόποι, ξυλουργοί, μαρμαροπελεκηταὶ καὶ . . . ψαράδες! Ἀληθῶς φαίνεται παραξένον ὅτι τοῦ τελευταίου ἐπαγγέλματος ἄνθρωποι κατοικοῦν μεταξὺ τῶν πετρῶν ἐκείνων ὅσον θὰ ἐφαίνετο παραξένον εἰς τὸν ἀρχαῖον Ἕλληνα ἂν συνήντα ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τοῦ Ταυγέτου· πλὴν εἶνε ἀληθές. Καὶ εἶνε ὅλοι ῥωμαλαῖοι, ἐργατικοί, προσηνεῖς, ἐντιμοὶ, εὐθεῖς χαρακτῆρες ὅπως εἶνε ὅλοι οἱ ἐργατικοὶ πληθυσμοί. Δὲν ἐνθυμοῦμαι φορὰν κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ διῆλθον ἐκεῖθεν καὶ νὰ μὴ ἀπέκομισα ἐν τῇ ψυχῇ μου ἓνα φίλον· αἰσθάνομαι ἀκόμη ἐπὶ τῆς παλάμης, μετὰ ρίγους εὐχαριστήσεως τὰς τυλῶδεις χειραψίας τῶν ἀγαπητῶν τούτων ἀνθρώπων, τὰς εἰλικρινεῖς καὶ ἀδόλους ὅσον ἡ ψυχὴ τῶν, ἡ ὁποία διαφαίνεται καθαρὰ καὶ γαλήνιος ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν πάντοτε

ὁσάκις σοὶ ὁμιλοῦν. Εἶν' ἔτοιμοι νὰ σοὶ δώσωσι πληροφορίας δι' ὅ,τι τοὺς ἐρωτᾷς· νὰ σέ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν οἰκίαν των, νὰ σοὶ ὁμιλήσωσι διὰ τὴν πατρίδα των καὶ νὰ σοὶ προσφέρωσι, ψαράκια τιγανητά, τὰ ὅποια ἡγόρασαν ἀπὸ πρωῒας ἢ κεφτέδες, τοὺς ὁποίους ἡτοίμασαν διὰ νὰ λάβωσιν αὐρίον μεθ' ἐαυτῶν εἰς τὴν ἐργασίαν των μακράν, καὶ ποτήριον οἴνου, γευστικωτάτου, τὸ ὅποιον ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς κάποιος κουμπάρος ἀπὸ τὴν Θήραν.

Αἱ δὲ γυναῖκες των εἶνε πιστὰ ἀποτυπώματα τῶν ἀνδρῶν, ὑπήκοοι καὶ ἐργατικά· ἐρασμιότης ἐπιχύνεται ἐφ' ὅλου τοῦ σώματός των, ἐρασμιότης οὐχὶ τόσοσιν τῆς καλλονῆς, ἀλλὰ τῆς προθύμου μερίμνης τῆς συζύγου τῆς μητρὸς καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης. Σοὶ ὁμιλοῦν μὲ σκυμμένην κάτω τὴν κεφαλὴν· ἀποκρίνονται μὲ τόνον μεγαλλοχολίας ὅταν τὰς ἐρωτᾷς διὰ τὸν τόπον των, μειδιῶσι ὅταν τὰς ὁμιλεῖς διὰ τὰ τέκνα των καὶ κοκκινίζουν ὅταν ἐπαινῇς τὴν μερίμνάν των. Ἄν καμμία τούτων σέ ἴδῃ βλέποντα κάτω τὴν ἄποψιν, σέ ἐπισκοπεῖ πρῶτον ἀπὸ τοῦ παραθύρου, σέ ἐξετάζει ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνύχων καὶ ἀντὶ τῆς ἐμπνεύσεως ἐμπιστοσύνην, ἀν ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου σου εὐφροσύνην διὰ τὸ ἐκτυλισσόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας σου θέαμα, δὲν σέ καλεῖ εἰς τὴν οἰκίαν ὅπως ὁ ἄνδρας τῆς, σοὶ προσφέρει ὁμῶς κάθισμα ἀν θέλῃς ν' ἀπολαύσῃς ἀνετώτερον τὴν σκηνογραφίαν, μὲ χρωπὸν πρόσωπον ὡσεὶ ὑπερήφανος διότι κατέχει τοιαύτην θέσιν ὁ οἰκίσκος τῆς· σοὶ δεικνύει τὰ μονοπάτια χαμογελῶσα, σοὶ διηγείται ὅτι τὸ νερὸ τὸ φέρουν κατὰ κοποὶ ἀπὸ κάτω, ὅτι τὰ ὀθόνια των τὰ ἀπλώνουν ὀπίσω εἰς τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου καὶ ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου τῆς παρασυρομένη σοὶ παραινέται ὅτι εὐρίσκεται ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀδάμ. Ἄν ὁμῶς εἴπῃς εἰς αὐτὴν νὰ ἀφήσῃ αὐτὴν τὴν ἐξορίαν θ' ἀπαντήσῃ προθύμως ὅχι, χιλιάκις ὅχι! Διότι κατὰ τὰ ἄλλα εἶνε καλὰ ἐκεῖ· ὑγεία, μακάρι πάντοτε· ἀέρα δροσερόν, θέαν ἐξαισίαν, ἥλιον... δὲν τὰς μέλει καὶ τὸσον διὰ ἥλιον.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΕΑΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ὑπάρχουσιν ἐλαττώματα, ἅτινα προφυλάττουσιν ἀπὸ τινὰς ἐπιδημικὰς κακίας. Οὕτως ἐν καιρῷ πανώλους δὲν προσβάλλονται πολλάκις ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ οἱ πάσχοντες ἐκ τεταρταίου πυρετοῦ.

*

Αἱ ἐφημερίδες εἶνε οἱ σιδηρόδρομοι τοῦ ψεύδους.

*

Ἡ ἐπιθυμία τῆς εὐτυχίας φαρμακεύει τὴν ἀπόλαυσιν.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

BYZANTINON ISTOPHMA

~~~~~*~~~~~

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐν ἄλλῃ δὲ πάλιν περιπτώσει, μαχόμενος ἐν Συρίᾳ, ἐπεσκέφθη τὴν Παλαιστίνην, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου παρέμεινε δέκα ὅλας ἡμέρας. Γνωρίζων ἤδη τὴν κλεινὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρωτεύουσιν, τὰς Ἀθήνας, μεγάλην ἡσθάνθη χαρὰν ἐκ τοῦ συνεγγυς μελετῶν καὶ τὰ τῆς ἱερᾶς τοῦ χριστιανισμοῦ κοιτίδος, τῆς ἐπιγείου ταύτης Σιών. Καὶ προσεκύνησε μὲν εὐλαβῶς τὰ σεπτὰ τεμένη, τὴν τε φάτνην τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὸ σπήλαιον τοῦ Γολγοθᾶ, ἀλλ' οὐχ' ἦτοον ἀπέμεινε πιστὸς εἰς τοὺς Ἄζους. Σχετισθεὶς πλέον τὰ διάφορα τῆς γῆς ἔθνη, εὗρεν αὐτὰ πάντα τὴν ἰδίαν πίστιν ὡς μόνην ὀρθὴν κηρύττοντα, καὶ τὰς λοιπὰς μετὰ θλιβεράς, ἀλλὰ καὶ γενικῆς μικρονοίας ἀναθεματίζοντα καὶ βδελυσσόμενα. Ἐπείσθη δὲ σὺν καιρῷ ὅτι πάντα τὰ θρησκείματα κέκτηνται τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἀξίαν, ἥτοι αὐθόρμητόν τινα λατρείαν ὄντος ὑπερτάτου καὶ ἀγνώστου, ἐξ οὗ τὰ πάντα ἐπήγασαν, συγκεκαλυμμένην ὑπὸ τὸν φόρτον παντοίων ἀνθρωποτεύκτων καὶ συνήθως τερατομόρφων μυθευμάτων. Ὅλοσχερῶς δὲ φωτισθεὶς περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων διὰ μακρὰς μελέτης καὶ σκέψεως, ἐσεβάσθη ἕκτοτε πάντων ἀνεξαίρετως τῶν ἀνθρωπίνων γενῶν τὰς πεποιθήσεις, ἀλλὰ διετήρησεν ἐκείνην, ἐν ᾗ ἐγεννήθη, ὡς ἔχουσιν μετὰ τῶν λοιπῶν κοινὸν τό τε πλεονέκτημα τῆς πιθανῶς ἀληθοῦς καίτοι ὁμιχλώδους βάσεως, ὡς καὶ τὰ μειονεκτήματα τῶν τερατολογημάτων, δι' ὧν ἡ ἀνθρωπίνη δεισιδαιμονία περιέβαλλε τὴν βᾶσιν ἐκείνην.

Ἀλλὰ περὶ μίας τῶν ἐν λόγῳ στρατιῶν γενήσεται κατ' ἀνάγκην εὐρύτερος λόγος, καθ' ὅσον ζωηρὸν κέκτηται δι' ἡμᾶς τὸ ἐνδιαφέρον.

Ὀλιγίστας ἔχομεν εἰδήσεις περὶ τῆς κατὰ τὸν μεσαίωνα τύχης τῶν Ἀθηναίων, γνωρίζοντες μόνον ὅτι διέσωζον πάντοτε ἀπαύγασμά τι τῆς ἀρχαίας αἰγλῆς, ἐκ μαρτυρίας ἰδίως, ἣν, κατὰ παράδοξον συγκυρίαν, εὐρίσκομεν εἰς τὰ δημῶδη ἄσματα τοῦ βορρᾶ. Ἐν ἐνὶ αὐτῶν φημίζεται ἡ ποτὲ περιβλεπτος πόλις ὡς μήτηρ πάσης ἐπιστήμης, ὡς τροφὸς τῶν φιλοσόφων, καὶ μηδεμίαν ἔχουσα ὁμοίαν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν φήμην. Καὶ πολὺ μὲν τοῦ ἐπαίνου τούτου ὀφείλεται· εἰς τὸ εὐφάνταστον τοῦ ποιητοῦ, καθ' ὅσον ἀλλαχόθεν γνωρίζομεν ὅτι ἀσυγκρίτως ἀφνειότεραι καὶ πολυπληθέστεραι, κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐποχὴν, ἦσαν πόλεις ἑτεραι, ἐν αἷς προεξήρχον αἱ Θῆβαι καὶ ἡ Κό-